

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Audito Rūmų 2016 m. vykdytų Europos Sąjungos mokslinių tyrimų bendrųjų įmonių metinių auditų rezultatų santrauka

(2017/C 426/01)

TURINYS

	<i>Dalis</i>	<i>Puslapis</i>
ĮVADAS	1-6	2
Aiškinamoji informacija	1-2	2
Mokslinių tyrimų bendrosios įmonės – ES viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės su pramonės sektoriumi ir valstybėmis narėmis	3-4	2
Mokslinių tyrimų bendrųjų įmonių ES biudžetai	5-6	2
AUDITO METODAS	7-10	3
Dabartinės audito priemonės veikia, bet jos nėra efektyvios	7-10	3
AUDITO REZULTATAI	11-34	3
Palanki audito nuomonė dėl visų bendrųjų įmonių finansinių ataskaitų patikimumo ..	11	3
Palanki audito nuomonė dėl septynių iš aštuonių bendrųjų įmonių finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo	12-13	3
Mes atkreipėme dėmesį į riziką, susijusią su ES įnašu kompensuojant ITER projekto išlaidas	14-19	3
Pateiktos pastabos mūsų specialiosiose ataskaitose	20-33	4
Biudžeto ir finansų valdymas	21	4
7BP programos etape nustatyta pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partnerių teikiamų įnašų vėlavimų	22-24	4
Programos „Horizontas 2020“ pradiniam etape atlikta daug pramonės srities partnerių įnašų papildomai veiklai	25-26	4
Vidaus kontrolės priemonės iš esmės buvo veiksmingos ir klaidų lygiai buvo išlaikyti žemiau 2 %	27-33	5
Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas	34	5
IŠVADOS	35-38	5
PRIEDAS. BENDRŲJŲ ĮMONIŲ VEIKLA, BIUDŽETAS IR DARBUOTOJAI		7

IVADAS

Aiškinamoji informacija

1. Mes atlikome auditą ir pateikėme nuomonę dėl 2016 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų aštuonių Europos Sąjungos mokslinių tyrimų bendrųjų įmonių finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo:

- F4E (ITER) – branduolių sintezės energetikos vystymas;
- BPS – biologinės pramonės sektoriai;
- „Švarus dangus“ – aplinkos neteršiančios oro transporto technologijos;
- NVI – naujoviškų vaistų iniciatyva;
- KEV – kuro elementai ir vandenilis;
- SESAR – bendro Europos dangaus oro eismo valdymo moksliniai tyrimai;
- ECSEL – elektroniniai komponentai ir sistemos;
- S2R – „Shift2Rail“ novatoriški geležinkelio transporto sprendimai.

2. Šioje apibendrinamojoje ataskaitoje pateikiama audito rezultatų (nuomonių ir pastabų), paskelbtų mūsų 2016 m. specialiosiose metinėse ataskaitose dėl bendrųjų įmonių, apžvalga. Ši santrauka nėra audito ataskaita ar nuomonė.

Mokslinių tyrimų bendrosios įmonės – ES viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės su pramonės sektoriumi ir valstybėmis narėmis

3. Bendrosios įmonės yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės, jos vaidina svarbų vaidmenį įgyvendinant konkrečius Europos Sąjungos (ES) mokslinių tyrimų politikos aspektus. Be ES, kuriai atstovauja Komisija, bendrųjų įmonių nariai yra įvairūs pramonės ir mokslinių tyrimų grupių viešieji ir privatūs partneriai. Dauguma bendrųjų įmonių laikosi arba dvišalio modelio, kai veikia dalyvauja Europos Komisija ir pramonės (mokslinių tyrimų) sričių partneriai, arba trišalio modelio, kai veikia taip pat dalyvauja valstybės narės (bendroji įmonė ECSEL).

4. Nariai įnašais prisideda prie bendrųjų įmonių vykdomos veiklos finansavimo. ES finansavimas teikiamas iš ES mokslinių tyrimų biudžeto pagal septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (7BP) ir programą „Horizontas 2020“⁽¹⁾. Pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partneriai teikia nepiniginius ir piniginius įnašus. Keturių bendrųjų įmonių atveju („Švarus dangus“, KEV, BPS ir S2R), privatūs partneriai taip pat teikia minimalią nepiniginių įnašų sumą „papildomai veiklai“, kuri nėra susijusi su bendrųjų įmonių darbo programomis, tačiau susijusi su bendrųjų įmonių tikslais.

Mokslinių tyrimų bendrųjų įmonių ES biudžetai

5. Bendras bendrųjų įmonių biudžetas 2016 m. buvo 1,8 milijardo eurų (2015 m. – 1,4 milijardo eurų) arba 1,3 % (2015 m. – 1 %) ES bendrojo biudžeto. Buvo tikėtasi, kad bendri pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partnerių nepiniginiai ir piniginiai įnašai sudarys panašią sumą. 2016 m. pabaigoje bendrosiose įmonėse dirbo 633 darbuotojai (2015 m. – 562).

6. Informacija apie bendrųjų įmonių veiklą, biudžetą ir darbuotojus pateikta *priede*.

⁽¹⁾ Bendrosios įmonės SESAR ir S2R taip pat gauna finansavimą pagal Transeuropinių transporto tinklų (TEN-T) programą.

AUDITO METODAS

Dabartinės audito priemonės veikia, bet jos nėra efektyvios

7. Remiantis ES Finansinio reglamento 208 straipsnio 4 dalimi ir 209 straipsnio 2 dalimi, bendrųjų įmonių finansinių ataskaitų patikimumo auditas buvo pavestas atlikti nepriklausomoms išorės audito įmonėms. Bendrųjų įmonių F4E ir SESAR metinių finansinių ataskaitų patikimumą nepriklausomos išorės audito įmonės tikrino nuo 2014 m. Likusių bendrųjų įmonių („Švarus dangus“, BPS, KEV, NVI, ECSEL, S2R) metinių finansinių ataskaitų patikimumo auditą nepriklausomos išorės audito įmonės pirmą kartą atliko 2016 m.
8. Vadovaudamiesi tarptautiniais audito standartais, mes patikrinome audito įmonių darbą ir gavome pakankamą patikinimą, kad galime remtis jų darbu rengdami savo audito nuomones dėl bendrųjų įmonių 2016 m. finansinių ataskaitų patikimumo.
9. Kaip ir ankstesniais metais mes buvome vieninteliai atsakingi už finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo auditą. Mūsų audito metodas apėmė mokėjimo ir pajamų operacijų reprezentatyvių imčių pagrindinius testus, analitines peržiūros procedūras ir kiekvienos bendrosios įmonės pagrindinių priežiūros ir kontrolės sistemų kontrolės priemonių vertinimą. Mes taip pat patikrinome deklaruotų išlaidų *ex post* auditų, kuriuos atliko pasamdytos nepriklausomos išorės audito įmonės pas 7BP dotacijų gavėjus, kokybę. Gavome pakankamą patikinimą, kad galime remtis audito įmonių darbu kaip papildomu pagrindu mūsų audito nuomonei dėl mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo.
10. Tačiau 2016 m. auditas parodė, kad dėl užsakomųjų darbų dėl finansinių ataskaitų patikimumo audito dalies ženkliai padidėjo administracinė našta ir buvo dubliuojamas audito darbas.

AUDITO REZULTATAI

Palanki audito nuomonė dėl visų bendrųjų įmonių finansinių ataskaitų patikimumo

11. Visų aštuonių bendrųjų įmonių metinėse finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė 2016 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų ir pinigų srautų rezultatai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama taikomų finansinių reglamentų nuostatose ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtose apskaitos taisyklėse.

Palanki audito nuomonė dėl septynių iš aštuonių bendrųjų įmonių finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo

12. Septynių bendrųjų įmonių atveju (F4E, BPS, „Švarus dangus“, NVI, KEV, SESAR ir S2R) 2016 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais buvo teisėtos ir tvarkingos.
13. Kaip ir 2015 m., mes pateikėme sąlyginę nuomonę dėl bendrosios įmonės ECSEL finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pagal galiojančią bendrosios įmonės ECSEL *ex post* auditų pas 7BP dotacijų gavėjus vykdymo tvarką negalima apskaičiuoti patikimo klaidų lygio svertinio vidurkio arba likutinio klaidų lygio jos 7BP mokėjimuose. Todėl mes negalėjome padaryti išvados, ar *ex post* auditai suteikė pakankamą patikinimą dėl bendrosios įmonės valdomų 7BP projektų tarpinių ir galutinių mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo. Ši problema susijusi su kontrolės sistema, kurią bendroji įmonė ECSEL perėmė iš savo pirmtakių (bendrųjų įmonių ENIAC ir ARTEMIS), ji nebebus aktuali įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ projektus.

Mes atkreipėme dėmesį į riziką, susijusią su ES įnašu kompensuojant ITER projekto išlaidas

14. Su mūsų audito nuomone dėl bendrosios įmonės F4E metinių finansinių ataskaitų teikiamas dalyko pabrėžimas ⁽²⁾, susijęs su ES įnašu kompensuojant ITER projekto išlaidas.

⁽²⁾ Dalyko pabrėžimas naudojamas siekiant atkreipti dėmesį į dalyką, kuris finansinėse ataskaitose iš esmės nėra nurodytas neteisingai, tačiau yra labai svarbus tam, kad skaitytojai galėtų šias ataskaitas suprasti.

15. 2016 m. lapkričio mėn. ITER taryba patvirtino naują ITER projekto tvarkaraštį ir išlaidų sąmatą, nustatydamą, kad iki 2025 m. gruodžio mėn. turi būti pasiektas pirmasis strateginis projekto statybų etapo („Pirmoji plazma“) riboženklis ir iki 2035 m. gruodžio mėn. turi būti užbaigtas visas statybų etapas – t. y. projektą vėluojama įgyvendinti 15 metų, palyginti su pradinio planu.

16. Remiantis nauju projekto riboženkliais, bendroji įmonė F4E iš naujo apskaičiavo susijusias išlaidas ITER projekto statybų etapo pabaigoje. 2016 m. gruodžio mėn. rezultatai buvo pateikti bendrosios įmonės valdybai ir numatyta, kad statybų etape po 2020 m. reikės papildomo 5,4 milijardo eurų finansavimo (82 % padidėjimas, palyginti su anksčiau patvirtintu 6,6 milijardo eurų biudžetu).

17. Be to, bendroji įmonė F4E taip pat turi prisidėti prie ITER eksploatacijos etapo po 2035 m. ir prie vėlesnio ITER deaktyvavimo ir eksploataavimo nutraukimo etapų. Šios išlaidos vis dar nėra įvertintos.

18. 2017 m. birželio mėn. Komisija paskelbė komunikatą „ES įnašas į pertvarkytą ITER projektą“, siekdama gauti Europos Parlamento palaikymą ir ES Tarybos įgaliojimą Komisijai patvirtinti naują riboženklį. Komisija nurodė, kad atsargai tvarkaraštyje derėtų numatyti iki 24 mėnesių laikotarpį, o biudžete – 10–20 % išteklių. 2010 m. ES Tarybos patvirtinta 6,6 milijardo eurų suma dabar yra viršutinė riba Bendrosios įmonės išlaidoms iki 2020 m.

19. Mes manome, kad nors buvo imtasi teigiamų veiksmų, skirtų pagerinti ITER projekto statybų etapo valdymą ir kontrolę, vis dar išlieka rizika, kad vėlesnės išlaidos padidės ir bus vėluojama įgyvendinti projektą.

Pateiktos pastabos mūsų specialiosiose ataskaitose

20. Neprieštaraudami savo nuomonei, savo specialiosiose metinėse ataskaitose dėl bendrųjų įmonių pateikėme įvairių pastabų, kuriose pabrėžiami svarbūs klausimai bei nurodomos galimybės pagerinti padėtį.

Biudžeto ir finansų valdymas

21. Keturiais atvejais („Švarus dangus“, NVI, KEV, SESAR) **mokėjimų asignavimų įgyvendinimo lygis 2016 m.** buvo žymiai mažesnis nei tikėtasi dėl vėlavimų sudarant susitarimus dėl dotacijų („Švarus dangus“, NVI), dėl mažesnio nei tikėtasi dotacijų susitarimų skaičiaus po kvietimų teikti pasiūlymus įvertinimo (KEV) ar dėl paramos gavėjų vėlavimų įgyvendinant projektus ir (arba) pateikiant jų išlaidų ataskaitas (SESAR) NVI atveju žemas biudžeto vykdymo lygis taip pat buvo susijęs su ženkliai skubios pagalbos programos „EBOLA +“ išlaidų sumažinimu, epidemijai atsitraukus.

7BP programos etape nustatyta pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partnerių teikiamų įnašų vėlavimų

22. Mes pateikėme ataskaitas dėl bendrųjų įmonių daugiamečio biudžeto vykdymo pagal 7BP, TENT-T ir „Horizontas 2020“ programas.

23. **7BP** programos atveju buvo tikėtasi, kad 2016 m. pabaigoje pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partnerių bendri įnašai (nepiniginiai ir piniginiai įnašai) sudarys panašią sumą kaip ir ES piniginiai įnašai. Tačiau visų bendrųjų įmonių atveju privačių partnerių įnašai buvo truputį mažesni nei ES. Bendrosios įmonės NVI atveju pramonės sektoriaus partnerių vėluojantys įnašai sudarė apie 220 milijonų eurų sumą (lygią 30 % ES piniginių įnašų).

24. Programa „**Horizontas 2020**“ 2016 m. vis dar buvo pradiniam etape, o ES piniginiai įnašai buvo naudojami iš anksto finansuoti pirmąją dotacijų susitarimų su pramonės srities partneriais ir kitais paramos gavėjais bangą. Tai paaiškina gana žemą 2016 m. pabaigoje pramonės srities partnerių deklaruotų nepiniginių įnašų lygį.

Programos „Horizontas 2020“ pradiniam etape atlikta daug pramonės srities partnerių įnašų papildomai veiklai

25. Kai kuriais atvejais pramonės ir mokslinių tyrimų sričių partneriai taip pat gali deklaruoti **nepiniginis įnašus papildomai veiklai**, kuri nėra įtraukta į bendrųjų įmonių darbo programas („Švarus dangus“, BPS, S2R, KEV). 2016 m. pabaigoje partneriai jau buvo deklaravę didelę dalį minimalių sumų, nustatytų atitinkamų bendrųjų įmonių

steigimo reglamentuose per visą programos „Horizontas 2020“ laikotarpį (BPS – 17 %; „Švarus dangus“ – 36 %; S2R – 43 %; KEV – 66 %). Bendrosios įmonės neprivalo savo metinėse finansinėse ataskaitose pateikti nepiniginių įnašų papildomai veiklai, o mes neturime įgaliojimo audituoti deklaruotas sumas.

26. Išsamesnę informaciją apie daugiametį biudžeto vykdymą galima rasti bendrųjų įmonių metinėse veiklos ataskaitose.

Vidaus kontrolės priemonės iš esmės buvo veiksmingos ir klaidų lygiai buvo išlaikyti žemiau 2 %

27. Bendrosios įmonės įdiegė **ex ante kontrolės procedūras**, paremtas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūromis, o pasamdytos nepriklausomos išorės audito įmonės atlieka **ex post auditus pas paramos gavėjus**. Šios patikros yra pagrindinės priemonės, leidžiančios įvertinti mokėjimo operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, įskaitant pramonės ir mokslinių tyrimų sričių narių piniginius ir nepiniginius įnašus.

28. Remiantis *ex post* audito rezultatais, susijusiais su 7BP dotacijų mokėjimais, 2016 m. pabaigoje visos bendrosios įmonės (išskyrus ECSEL) apskaičiavo ir pranešė apie likutinį klaidų lygį, kuris buvo mažesnis nei 2 %. Tai patvirtino mūsų atliktos išorės audito įmonių darbo peržiūros.

29. Programos „Horizontas 2020“ dotacijų mokėjimų atveju 2016 m. pabaigoje *ex post* auditai nebuvo atlikti. Todėl mūsų nuomonė dėl programos „Horizontas 2020“ mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo buvo pagrįsta tik mūsų pagrindinių testų rezultatais ir bendrųjų įmonių vidaus kontrolės sistemų analize. Visų bendrųjų įmonių atveju galutinio biudžeto klaidų lygis buvo žemiau 2 % reikšmingumo ribos.

30. 2016 m. pabaigoje dvi bendrosios įmonės („Švarus dangus“ ir NVI) buvo tik iš dalies užbaigusios **programos „Horizontas 2020“ kontrolės sistemų integravimą** kartu su Komisijos bendromis programos „Horizontas 2020“ dotacijų valdymo ir stebėjimo priemonėmis.

31. 2016 m. dvi bendrosios įmonės (SESAR ir S2R) skyrė programos „Horizontas 2020“ dotacijas projektus įgyvendinantiems konsorciams nepaisant to, kad Mokslinių tyrimų vykdomosioms įstaigoms atlikus **paramos gavėjų finansinio gyvybingumo patikras** nustatyta, kad konsorciumus koordinuojančių pramonės srities narių finansinis pajėgumas yra silpnas.

32. Bendrosios įmonės „Švarus dangus“ sistemos, skirtos **programos „Horizontas 2020“ išankstinio finansavimo stebėjimui ir tvirtinimui**, leido sukaupti apie 176 milijonų eurų išankstinio finansavimo likutį, todėl padidėjo bendrosios įmonės finansinė rizika.

33. **Pirkimų paslaugų** procedūrų srityje dvi bendrosios įmonės (SESAR ir S2R) nustatė maksimalų sutarties biudžetą. Tačiau ši maksimali suma nebuvo paremta sistemingo sąnaudų vertinimo procesu ar pagrįsta rinkos kainos atskaitos sistema. Patirtis parodė, kad dauguma gautų pasiūlymų buvo artimi maksimaliam biudžetui, todėl nėra užtikrinamas jų daugiamečių paslaugų sutarčių ekonominis veiksmingumas.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

34. Daugeliu atvejų bendrosios įmonės taikė taisomuosius veiksmus, atsižvelgdamos į ankstesnių metų pastabas mūsų ankstesnėse specialiosiose metinėse ataskaitose. Išsami informacija pateikta mūsų ataskaitų prieduose.

IŠVADOS

35. Mes pateikėme besąlyginę nuomonę dėl visų bendrųjų įmonių metinių finansinių ataskaitų patikimumo 2016 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais.

36. Mes pateikėme besąlyginę nuomonę dėl septynių bendrųjų įmonių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo 2016 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais. Mes pateikėme sąlyginę nuomonę dėl bendrosios įmonės ECSEL operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, kadangi nebuvo galima pateikti pakankamo patikinimo dėl jos su 7BP dotacijų mokėjimais susijusių vidaus kontrolės priemonių patikimumo.

37. Mes pateikėme pastabų dėl klausimų, susijusių su biudžeto vykdymu ir valdymu, vidaus kontrolės sistemomis ir pirkimų procedūromis, kurios neturėjo įtakos mūsų nuomonei.

38. Dėl bendrosios įmonės F4E, pažymėjome, kad nors buvo imtasi teigiamų veiksmų, skirtų pagerinti ITER projekto statybų etapo valdymą ir kontrolę, vis dar išlieka rizika, kad vėlesnės išlaidos padidės ir bus vėluojama įgyvendinti projektą.

PRIEDAS

Bendrijų įmonių veikla, biudžetas ir darbuotojai

BENDROJI ĮMONĖ	Kuruojantis GD	Politikos sritis	Veiklos sritis	Galutinis biudžetas (milijonais eurų)		Darbuotojų skaičius	
				2015	2016	2015 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
BPS	RTD	Moksliniai tyrimai	Biologiniai produktai ir biodegalai	21,1	66	13	20
„Švarus dangus“	RTD	Moksliniai tyrimai	Aeronautikos technologijos	245,9	287,8	36	41
ECSEL	CONNECT	Moksliniai tyrimai	Elektroniniai komponentai ir sistemos	161,5	244,1	28	29
F4E – Branduolių sintezės energetika	ENER	Moksliniai tyrimai	Branduolių sintezė	586	720	383	415
KEV – Kuro elementai ir vandenilis	RTD	Moksliniai tyrimai	Kuro elementai ir vandenilio technologijos	95,1	98,3	26	26
IMI – Naujoviškų vaistų iniciatyvos	RTD	Moksliniai tyrimai	Naujoviškų vaistų kūrimas ir galimybė jais naudotis	195,4	209,3	35	41
SESAR	MOVE	Moksliniai tyrimai	Oro eismo valdymas	136,9	157,1	41	44
S2R – SHIFT2RAIL	MOVE	Moksliniai tyrimai	Geležinkelių sektorius	—	51,4	—	17
			Iš viso	1 441,9	1 834	562	633